

Observatoriul este de două ori în săptămână, Mercuri și Sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dus la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în întruțul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul III.

Ori-ce inserate,
se platesc pe serie sau linia, cu litere merute garmond, la primă publicare câte 7 cr., la a doua și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile poștei statului, adressede de a dreptulu la Redactiunea Diariului
„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 33.

— Sibiu, Mercuri 23/5 Maiu. —

1880.

Ide'a de statu a Austriei.

De Dr. Francisc Palacky.

(Urmare.)

Decă dar statulu austriacu nu mai este scutul aparatoriu nici în contra, dejă, de multu innoțulu osmanismu, care se sustiene singuru și numai prin discordi'a ce domnește între guvernele crestine, și nici în contra spiritului și a principiilor culturai moderne europene, care prin unu renumitu actu mai recentu au fostu espuse și condamnate, se naste întrebarea: decă prin acēsta, încēta chemarea și se pierde ide'a și misiunea, pe care este destinata a o realisă Austri'a și pe care o pōte realisă singuru și numai Austri'a? sēu, cā dejă a sositu timpulu, în care diferitele popōra ale Austriei, lipsite de interesele și scopulu comunu, voru avea a se îngriji fiacare pentru sine și voru stă unite, numai până candu le va țienea laolalta fragila fortia a spadei?

Responsulu ce se dă acestei întrebări este variatu și nu totdeauna sinceru. Multi, ba potemu dice fōrte multi, cu preferința straini, nēga în modu absolutu chemarea particulara, ce o ar fi avendu imperiulu austriacu cā unitate: și de ōrece cātva timpu Austri'a s'au aratatu a fi în Europ'a refugiulu reactiunei, ei opinēdia, cā ar fi de doritu, cā acestu întregu se se descompuna în partile sale constitutive. Alții ērasi concedu, cā Austri'a ar fi avendu ōresicare destinatiune și misiune, diferu inse în ficsarea și numirea acelora: unii aru voi se vēdia în Austri'a poterea aparatōre a catolicismului în generalu, ēra în specialu, alu catolicismului din Europ'a de ostu, alții ērasi pretindu dela ea, cā se recunōsca egala îndreptatire a totoruru confesiuniloru recepte; unii 'i ascriu misiunea de a întinde poterea și cultur'a germana spre ostu, ēra alții astēpta dela ea, cā în timpurile actuale, cari nu fāra cuventu s'au numitu secolulu nationalitatiloru, cā în cadrulu fruntariiloru sale se realisēdie principiulu egalei îndreptatiri a nationalitatiloru. În fine, mai esista înca o partida, care de prezentu tace, dar n'au resignatu și care considerandu tōte cele întemplate dela anul 1848 de rataciri fatale, dorește și astēpta reintōrcerea absolutismului și ale acelei multu laudatei periōde

a credinței și a supunerii, în care aci hierarchi'a, aci aristocrati'a mai înalta, aci ērasi demnitarii militari și ai birocrației și-ar pōtea pune în lucrare vointi'a loru subt scutul și numele Domnitorului. Austri'a se devina unu eldoradu alu acestor clase, care pierdiendu'si terenulu în celelalte țeri, isi îndrēpta privirile asupra ei, cā și asupra ultimului loru portu de refugiu.

Se esaminamu mai antaiu sortii pe cari 'i are partid'a numita în urma. Nu se pōte negă, cā precum stau lucrurile astadi, dorintiele și sperantiele loru s'aru pōtea realisă pe cātva timpu; n'ar fi de lipsa pentru acēsta, precum mi se pare, decātu unu simplu cuventu de comanda datu de susu. Cu tōte acestea nu credu, cā astadi s'ar află vre unu barbatu de statu, care se consiliēdie o astfelu de încercare. Nu credu, abstragēndu chiaru dela santieni'a angajamentelor internationale, cā la Vien'a la unu asemenea consiliu, s'ar respunde în acelasiu modu, în care s'au respunsu în Paris la consiliile lui Polignac. Sciū prea bine, cā și în Vien'a sunt convinsi, cā pentru stabilirea și conservarea unei asia stari de lucruri, mai înainte de tōte ar fi de lipsa cunoscutulu *nervus rerum gerendarum* alu lui Montecuculi, care cu greu s'ar pōtea află în fati'a celoru trei miliarde a datorielor statului, în fati'a inopitelor și a tacselor urcate la o înaltime nesuportabila și în fati'a unui deficitu anualu de 50 până la 100 milioane.

Dar abstragēndu chiaru dela întieptiunea sēu inbecilitatea gubernantiloru, se pōte afirmă, cā vechiulu absolutismu patriarchalu și feudalismulu si-au trairu trairulu, și cā elu au ajunsu a fi în Europ'a moderna o impossibilitate, de ōrece în viati'a popōralor, radacinile prin care acele institutiuni isi sugeau forti'a loru de viatia, din ce în ce se usucau mai multu. În opiniunea publica a întregi lumi civilizate se manifestēdia unu progressu neconstabilu spre bine. De și se pare, cā atātu ōmenii singuratici, cātu și popōra întregi înca nu s'au familiarisatu în destulu, cu înportanta și esentiala deosebire ce esista între „libertate“ și „domnire“, totusi din ce în ce mai multu amutiescu acei filosofi, cari invētau, cā precum notiunile de di, lumina și caldura isi afla adevēratulu loru

întielesu și coprinsu numai prin contrastulu noptiei, alu întunereculu și alu frigului, asia și libertatea n'ar pōtea esistă, decă n'ar avea de contrastu sclavi'a și cā sclavi'a unora este bas'a frēsca și condițiunea de esistența pentru libertatea celorulți.

(Va urmă.)

Petițiunea

juristiloru romani din Transilvani'a prezentata Camerei deputatiloru în sediuti'a dela 20 Aprile st. n. a. c. în cestiunea referintielorū urbariali.

Onorabila casa a deputatiloru!

Proiectulu de lege din 1 Martiu a. c. prezentatu onoratei case subt Nr. 356, în cestiunea simplificării și accelerării cauzelor urbariali de pe teritoriulu Transilvaniei și alu fostelor comitate Crasn'a, Solnoculu de mijlocu, Zarandu și districtulu Cetatii de pētra — trebuie se interessēdie pe toti cāti se ocupa cu referintiele patriei nōstre; dar mai virtosu pe juristii și posesorii din Transilvani'a și numitele parti, și anume: nu numai pentru-cā scopulu lui este de a introduce reforme de cea mai mare însemnatate pe terenulu referintielorū urbariali și de posesiune preste totu, — dar chiaru și pentru principiile de dreptu desfasiurate întrensulu, cari, considerandu tōte referentiele nōstre locale, înainte juristulu și economulu mai profundu cugetatoriu iudatu la prim'a privire, aparu cā niste anomalii de dreptu, din care cauza cu totu dreptulu se naste întrebarea: cā ōre în secolulu alu XIX, este posibilu cā astfelu de principii periculōse se se pōta realisă, fara a provocă condamnatiōrea critica a lūmei civilizate?

Acestu proiectu de lege a atrasu asuprasi și atentiunea subscriiloru. Noi studiindu'lu cu deamēruntulu, ne tinēmu de datorința patriotică a desfasiurā tōte motivele de dreptu, politice și de economie nationala, cari pledēdia contra lui. Pentru-cā, decă proiectulu, cu desconsiderarea acestor motive, ar deveni lege, suntemu convinsi, cā nu numai ar aduce la sapa de lemn pe cea mai mare parte a fostiloru iobagi, — ceea ce nu pōte fi în interessulu bine priceputu alu patriei nōstre, — dar, conside-

Foisiōr'a „Observatoriului“.

Despre filosofulu Schopenhauer.

(Discursu tīnutu în sediuti'a publica a Academiei romane din 4/16 Aprile a. c.)

(Urmare și fine.)

Dupace înaintase în etate, Sch. ducea viētia regulata; mancă multu, dara bea puçinu; luă bai reci sau calde dupa ano-timpuri, dormia bine; înainte de amēdi studiă cāte trei ōre; dupa prandiu esia în preambulare mai totdeauna singuru și cautandu singurețtea. Mancă regulatu pe la restaurante, unde se iritā daca se mai punea la mēs'a lui și altu-cineva, cu care nu avea nici-o cunoscința. La teatru și în concerte i placea se mērga, dara dupace absurdise tare, nu mai avea ce se caute nice în acelea.

În 22 de ani dela esirea filosofiei sale susu citate, numele lui Sch. renasese atātu de puçinu cunoscutu în Germani'a, în cātu la 1850 pre candu voia se'si publice altu opu alu seu „Parerga und Paralipomena“ la care laborase vreo siese ani, abia isi află unu editoru în Berlin, care se înduplecā a riscă spessele tipariului, a promite și auctoriului 10 exemplare cā honorariu, adeca parodi'a unui honorariu. Tocma inse acestea scrieri ale sale aphoristice, compuse cu multu spirit, au fostu care au trasu în fine atentiunea publica asupra filosofulu prea puçinu cunoscutu până atunci; apoi precum se cam întempla de regula, recensentii și critici platiti bine de cātra editorii și librari, începura se recomande opurile lui Sch. cā nu sciū ce minune de sciința destinata a corege creatiunea, a schimbā pōte și cursulu astrelor, alu sōrelui și alu pamentului. În 1853 se află cineva care salutā „Parerga“ lui și în o Revista din Londr'a*), care numl pe Sch. celu mai genialu filosofu din lume. Acestea reclame adaosera fōrte multu,

pentru-cā editorii se'si scōtia, nu numai spessele de tipariu, ci se și castige sume frumōse, ceea ce și erā uniculu scopu alu editoriloru. Pentru-cā se aiba castigu și mai bunu, unii lucrāu cā Sch. se fia alesu de membru alu academiei din Berlin, alții cā se fia decoratu; elu inse avu acelu tactu, cā dupace fusese ignoratu până la betranetiele înaintate, refusă și una și alta.

De atunci încōce cultulu lui Sch. mergea crescēndu. Pe la universitati se deschisera collegie pentru filosofia lui, pe care inse nu le frequentā mai nimeni. Între acestea la 21 Sept. 1860 Sch. se mutā din acēsta viētia pamentēscă, pe care elu o declarase de o fantoma și secatura; prin mōrte scapă și de laudele egoistice ale editoriloru. Acum inse acestia începura a infestā cu reclamele lor și pe alte popōra, pe unde este cunoscuta limb'a germana.

Nu se pōte negă, cā în scrierile lui Schopenhauer se afla, alaturea cu erorile cele mai periculōse, multe doctrine bune și folositorē. Critic'a inse nepartiale mai înainte de a le recomandă, ori condamnă cu unu singuru cuventu, este obligata a cercetā cu de a merantulu, care și cāte din acelea doctrine sunt ale lui originali, care înprumutate, pōte chiaru plagiate. În dilele nōstre este în cele mai multe casuri o adevērata cutediare a timbrā ideile cutarui auctoru de originali. De candu s'au deschisu pentru europeni portile cu siepte incuietori și cartile cu siepte sigile ale popōralorū antice din Indi'a orientale și Chin'a; de candu limb'a sanscrită și cartile scrise întrensa nu mai sunt unu secretu, dara ceru cā se fia citite și studiate, de atunci filosofia europeanilor și anume a germaniloru nu mai pōte se'si pōrte nasulu asia susu, precum ilu portase până acilea. Preste acēsta se afla destui germani de unu amōrupropriu moderatu, cari recunosc de adevērata urmatorēdie sententia enuntiată despre ei, mai virtosu de cātra anglii: „Germanii sunt theoretici speculativi; dara în sciințele positive totu alții le deschidu ochii; nimicu originalu, și cātu ar fi originalu, nu este bunu, sau nu e practicabile, nu se pōte realisă.“

Se ferēsca D-dieu și se apere pe natiunea nōstră

întreaga, cā nu cumva se se incuibe la noi în vreo clasē ōrecare de ōmeni, vreuna din acelea doctrine desiuchiate, care tīnu cā lumea acēsta este reu creată, cā numai actulu creatiunei este de inculpatu pentru calamitatile omenesci, cā tirani'a este unu lucru frēsca, și cā este bine a micșiorā generarea și înmultirea ōmeniloru, candu tocma din contra, dorinti'a nōstră generale și cea mai ferbinte trebuie se fia, cā cu ajutorulu institutiunei de monogamia, sustnūtu de religiune, de sciința, de agricultura, de o industria sanetōsa, numērulu nōstru se crēsca neincetatu, celu puçinu în proportiunea în care se înmultiesce elementulu germanu în Europ'a și Americ'a, în mani'a filosofiei lui Schopenhauer și spre înarea îngrijire a lūmei latine.

Aruncati în focu doctrinele periculōse ale totoruru pessimistiloru, recomandati inse în totu coprinsulu patriei romane, junimei ajunse la maturitate, casatori'a cā pe adevēratulu fundamentu alu statului și alu nationalitatiei. Distingeti pe parintii de familia cu prunci numerosi cā pre cei bine meritati pentru patria, dara combateti luxulu nebunescu până la exterminare, cā generatiunile care ne urmēdia, se fia scutite de sclavi'a lui.

Martiu 1880.

G. Baritiu.

Maxime.

Unde nu domnesce probitatea, religiunea nu pōte domni. Cine nu respecta Biserica aceluia i lipsesce pietatea.

Ōmenii întiepti se cade a nu pregetā niciodata silindu-se din tōte poterile a lumină pe cei ignoranti, a face se triumfe virtutea, pentru cā acēsta le este devis'a lor.

Singura ambițiune permissa este, de a deveni folositoru.

*) Westminster Review, fasc. din April 1853.

randu, că în dispozițiunile sale esențiale trece preste marginile ecuității și dreptății, ba ataca chiar și dreptul, ar paraliza și în strainetate reputațiunea, ce abia începuse patrii noastre a și-o castiga pe terenul referințelor de drept.

Acăsta convingere a noastră se basă pe o experiență de mai mulți ani, pe cunoștințele ce ni le-amu castigatu prin unu studiu seriosu alu cauzelor urbariale, și pe însasi pracs'a pe acestu terenu; că-căci că aperiatori ai fostilor iobagi mai în toate cauzele urbariale, ne aflamu în atingere dilnică cu ei — noi pricepem și cunoștem interesese lor.

Geniul civilizațiunii și alu libertății pētrunđindu la anul 1848 și ănimile cetățienilor acăstei patrie au produsu acelu faptu marețiu, eternisatu cu litere nesterse în paginile istoriei, care se coprinde în acăste două cuvinte: „libertate,” „egalitate.”

Acestu evenimentu a sfărmatu catenele robiei, cari în întunereculu feudalismului apasau că unu blastemu cea mai mare parte a omeniei, a redatu țieranulu libertate, de care eră despoiatu în contra dreptulu naturii și l'a reasiediatu în drepturile sale de om.

Liberalismulu legiloru din 1848 prin cari s'au desfintiatu robotele, îndreptatiau pe veri-cine a speră, că de aci încolo toate referințele de drept în patrii noastre se voru rezolvă în acăsta direcțiune și că și cestiunile ce remasera după eliberare pendentă între fostii proprietari (földesur) și fostii iobagi se voru regulă definitivu pe acăste baze.

Pasii ce s'au intentionatu a se face pe acestu terenu vre-o câțiva ani după eliberare, pareau a justifică într'adeveru acăsta presupunere, pentrucă proiectulu patentei urbariale din 1854, după cătu scimu noi, a fostu într'adeveru o emanatiune demna a legii ce a desfintiatu robotele; dar lucru de miratu, în anul 1854, scurta vreme după eliberare, s'au și aflatu ămeni, cari au paralizatu emiterea acălei patente în asemenea spirit.

Cu toate acăste recunoștemu, că patent'a dela 1854 coprinde în sine multe dispozițiuni bune, și, abstragăndu unele norme flexibile și de întielesu dubiu, cari au datu nascere la multe processe și interpretățiuni diferite, esplicandu-se acăda în timpurile din urma din lips'a unui sensu precisu, de unele judecatorii într'unu felu, eră de altele într'altulu, s'ar poté numi mai corespunđitóre referințelor noastre.

Între dispozițiunile ecuitabile ale acăstei patente se poté numeră cu deosebire și acăea, care dispune admissibilitatea comasării numai în casulu, decă acăci ce o ceru, posedu celu pușinu a treia parte din teritoriulu de comasatu.

Scopulu nostru înse nu este a analiză normele patentei urbariale, și nici a arată partile bune și rele ale ordinațiunilor guvernului ungurescu și ale legilor emise dela patenta încóce; dar nu potemu lasă neamintita regretabila împregiurare, că acăstea din ce în ce totu mai multu s'au abatutu dela direcțiunea liberală, ce în parte inaugurasă patent'a urbarială; că înaltulu corpu legislativu, în activitatea ce o desvólta pentru regularea afacerilor urbariale, spriginesce o direcțiune reactionară, carea respirandu din legile aduse dejă și din cele ce se intentionedă a se aduce, potenciédă neîncrederea proprietarilor mici — a fostilor iobagi, fatia de acăle legi, — o neîncredere, carea noi înca o consideramu de justificată.

Da! pentrucă ținemu de nedreptu și necuitabilu acelu principiu, care se pare a țienti de-adreptulu într'acolo, că se înlocuiescă raportulu urbarialu desfintiatu pentru totudeaun'a prin legile dela 1848 cu asia numita emfiteusis (arenda creditară) și care e spriginitu în proiectulu substernutu într'unu modu mai învederatu, de cătu în legile de până acum.

(Va urmă.)

Noulu proiectu de lege despre instrucțiunea în gimnasii și în școlile reale.

(Urmare.)

§. 76. O astfelu de școlă de mijlocu dintre cele sustinute de o confesiune, jurisdicțiune, comună, societate și de unu particulariu, acărei esistență o reclama cu staruintă interesese de cultură ale țierei, și interesese locale însemnate, și pe care respectivu nu o potu sustine din mijlocele loru proprie conformu legii (anumitu în casulu cându esista fundatiuni considerabile înființate tocma pentru școlile de mijlocu și conditionate de locu), poté fi subvenționată de guvernulu statulu pentru instrucțiunea publică, respective poté fi luată sub îngrijirea acăstui cu condițiunile și modalitățile esențiale ce urmédă:

a) Întregulu capitalu fundationalu esistentu alu școlii, edificiulu, averea miscatóre și nemiscatóre de

ori-ce natură, remane și pe viitoru proprietatea institutulu și venitele se voru folosi și pe viitoru totu pentru scopurile acăstui institutu;

b) Într'o astfelu de școlă de mijlocu ce esista prin subvențiune dela statu, trebuie introdusu planulu de învetiamentu alu școliloru medie de stat;

c) Profesorii salarisati din venitele fundatiunii de capitalu amintite sub a) și din venitele acălei averi șiu din alte venituri designate de autoritatea institutulu respectivu, voru fi alesi și pe viitoru de cătra autoritatea institutulu dintre individiu calificati pentru chemarea de profesori; salarisarea profesorilor o stabilește totu acăeași autoritate, trebuie înse se statorésca în contractulu încheiatu cu guvernulu statulu pentru instrucțiunea publică cu privire la subvențiune minimulu salariulu.

De asemenea va denumi de alta parte pe profesorii salarisati de stat (șiu din subvențiunea dela stat) ministrulu de instrucțiune în proporțiune cu subvențiunea dela stat;

d) Decă statulu, pentru a sustinea institutul subvenționatu, va supune la contribuțiune din sum'a anuală ce o cere legea pentru acoperirea trebuințelor școlii pe fiecare anu, mai pușinu de jumătate, șiu celu multu jumătate, (prin urmare, decă autoritatea institutulu respectivu pórta partea cea mai mare, șiu celu pușinu jumătate din sarcină), într'unu asemenea, casu întregulu dreptu de direcțiune și dispunere asupra institutulu de învetiamentu (observăndu-se punctele de mai sus a) b) și c) i se cuvine și pe viitoru autorității institutulu, și ministrulu de instrucțiune va exercită numai unu dreptu de priveghiere asupra școlii subvenționate.

Eră decă statulu va contribui pe anu mai multu de jumătate din sum'a necesară pentru sustinerea școlii, (decă elu acăda va pórta partea cea mai mare a sarcinei), în acestu casu, guvernulu pentru instrucțiunea publică va luă asupra sa îngrijirea și dispunerea asupra institutulu de învetiamentu întregu, dar i se va garantă autorității proprii a institutulu respectivu, dreptulu de proprietate asupra averii însemnate sub pt. a.) și a folosirii ei pentru institutu, de asemenea și dreptulu de alegere a profesorilor amintiti sub c).

e) Ministrulu de instrucțiune poté dá o subvențiune materială în modulu aratatu mai susu unei școlii de mijlocu, numai în casulu și pe timpul decă și cătra vreme corporatiunea religiósă șiu laică ce sustine școl'a, va primi de bunavoia șiu va dori subvențiunea.

Cu ocaziunea ori și carei subvențiuni de asemenea natură trebuie a se încheiă spre acestu scopu, între guvernulu de instrucțiune publică și între partid'a subvenționată unu contractu separatu, în care voru trebui stipulate în modu detaliatu, modalitățile și condițiunile mai de-aprópe ale subvențiunii, drepturile asigurate ambelor partide și îndatoririle ce le voru luă asupra lor.

§. 77. Conformu dreptulu de inspectiune ministrulu de culte și instrucțiune are dreptulu și datorința a cere dela școlile ce nu stau sub conducerea imediată a lui, și anume dela cele confessionale prin autoritățile confessionale respective, dela jurisdicțiunile prin oficiulu ce le sustine, și în fine dela cele sustinute de societati și privati prin direcțiunile loru imediate:

a) date statistice;

b) rapórtu în fiecare anu școlasticu, în care trebuie espuse regulamentul de învetiamentu și împartirea (exceptandu obiectele teologice), numerulu, calificatiunea și cerculu de activitate alu profesoriloru, numerulu școlariloru din clasele singuratece, numerulu órelor și rezultatele instrucțiunii prin conspecte despre examenele de maturitate și alte examene finale;

c) a cere aratarea despre ori-ce modificare mai esențială, ce s'a facutu în planulu de învetiamentu stabilitu în întielesu §. 65 (exceptandu obiectele teologice), de asemenea despre ori-ce schimbare ce s'a operatu în caracterulu (natur'a) de mai înainte a școlii și între marginile cursulu de învetiamentu;

d) a cere cartile de învetiatură și manualele întrebunțiate, fia acăste tiparite șiu manuscripte (exceptandu pe cele teologice) și a le apretia din punctulu de vedere, decă nu coprinde cumva învetiatură șiu tесе contrarie statulu, constituțiunii șiu legii;

e) unu conspectu autenticu pe fiecare anu, despre averea și fundatiunile școlii.

Toate acăste date, rapórtu, conspecte și espuneri fiindu cerute, trebuie tramise șiu imediatu ministrulu de culte și instrucțiune, șiu inspectoriloru supremi ai districtelor școlastice.

§. 78. Din punctulu de vedere alu exercitării dreptulu de inspectiune supremă, ministrulu de culte și instrucțiune poté dispune, că inspectorii supremi ai cercurilor școlastice se cercetedie în tota vremea școlile de mijlocu sustinute de confesiuni, jurisdicțiuni, comune, societati și privati, se asiste la examenele lor publice și se si procure cunoștința directă despre organizațiunea, ajustarea, ordinea în acăle școlile și despre rezultatele instrucțiunii lor.

§. 79. În deosebi relativu la examenele de maturitate, care trebuie ținute în fiecare școlă publică de mijlocu de 8 clase pe fiecare anu:

a) se va aplică în școlile publice de mijlocu sustinute de jurisdicțiuni, comune, societati și privati secțiunea IV a legii de fatia (§§. 58—61) în totu coprinșulu seu;

b) în școlile de mijlocu publice sustinute de confesiuni, presidiulu la examenele de maturitate i se cuvine celui însărcinatu de autoritatea confessională; dar ministrulu de culte și instrucțiune se va reprezentă din casu în casu șiu prin person'a inspectorulu supremu alu cercurilor școlastice, șiu prin a altui barbatu de specialitate delegatu de acăsta, pentru a-si procură cunoștința directă despre curgerea examenulu de maturitate conformu prescripțelor. Spre acestu scopu timpul, în care se voru ținea examenele de maturitate, trebuie aratatu totuđeuna mai înainte și de timpuriu.

Instrucțiunea pentru examene o edau autoritățile supreme confessionale însele, dar sunt îndatorate a o substernu ministrulu de culte și instrucțiune, pentru a

se controlă, decă calificatiunea cerută la examenele de maturitate nu este mai mică de cătu în institutele de stat de acălasu rang, ce stau sub conducerea statulu.

Dint'r'altel §§. 58—61, cari tractedă despre examenulu de maturitate, voru fi de aplicatu și aici.

§. 80. După-ce autoritățile, cari posedu unu institutu de calificare pentru învetiatură și o comisiune de examinare pentru învetiatură, voru arată dintru începutu ținerea examenelor pentru învetiatură, ministrulu de culte și instrucțiune va asistă și la acăste examene șiu în person'a inspectoriloru supremi ai cercurilor școlastice, șiu a altor barbati de specialitate delegati de densulu și va controlă decursulu legalu alu acăstoru examene și alu calificării învetiaturilor.

§. 81. Decă vre-o carte de învetiamentu șiu unu manualu, întrebunțiate într'o școlă de mijlocu, coprinde învetiatură contrarie constituțiunii șiu legii, ministrulu de culte și instrucțiune are dreptulu și datorința a opră întrebunțierea de atari carti, la casu de lipsa a confiscă prin organele autorității de statu toate esemplariile, eră în casuri grave a introduce contra autorulu și contra celor ce folosesc asemenea carte, cercetarea și procederea penală pe calea ordinară legală.

§. 82. Decă guvernulu ar primi incunostiințari despre defecte morale, șiu despre o direcțiune contrară statulu ivită într'una din școlile de mijlocu și decă nu s'ar poté esoperă sanarea radicală a acăloru prin autoritățile școlastice competente, ministrulu de culte și instrucțiune are dreptulu și datorința, a cere, că după ce va face cercetarea prin organele sale ordinare, șiu prin altele delegate anumitu spre acestu scopu, se se îndepartedie din școl'a respectivă individiu vinovati, a introduce contra acăstoru, într'acelu fapt'a lor poté servi de substratu pentru legea penală, pe calea ordinară legală procedur'a penală, ba a propune Majestății Sale chiaru și închiderea provisorie șiu definitivă a școlii, decă reulu nu se poté delatură prin îndepartarea singuraticilor.

Averea unei școlii, asupra careia s'a decisu închiderea provisorie, remane sub administrarea autorității confessionale, șiu jurisdicțiunile respective și venitele ei se voru capitalisă până ce se voru delatură radicalu relele observate și până ce se va permite redeschiderea școlii, în urm'a unei propuneri ce se va face Majestății Sale.

De averea și fundatiunile unei școlii închise definitivu dispune — decă fundatoriulu șiu succesorulu seu legitimu nu a dispusu nimicu pentru casulu de închidere a școlii — Majestatea Sa, după ce se va ascultă mai ăntaiu autoritatea confessională, șiu jurisdicțiunea respectivă, la propunerea ministrulu de culte și instrucțiune și cu privire la art. de lege XXIII din 1870/1, în folosulu scopurilor de instrucțiune a le acăleasi confesiuni șiu jurisdicțiuni.

(Va urmă.)

Bucovin'a.

— Cernauti, 25 Aprile st. n. 1880. (Coresp. partic.) De óre ce primirea prea Santiei Sale metropolitulu Dr. Silvestru Morariu au fostu asia, în cătu nu ne potemu aduce aminte de o alta asemenea ei, imi iau libertatea a ve relată pe scurtu despre toate cele întemplate.

Una din cele mai renumite festivități ce a avutu, după marturisirea multora, Cernautii vreodata au fostu primirea de astadi prea Santiei Sale parintelu Dr. Silvestru Morariu. Cu multe zile înainte înca se vedeau toti din toate partile conlucrandu din toate puterile pentru primirea cătu mai solemnă a P. S. Sale. Drapeluri de toate colorile falțaiu pe toate turnurile resiedinției metropolitane, cătu și pe celelalte biserici ale orasiului. O multime de ómeni fără deosebire de nationalitate, înpleau strad'a principală dela gara până la catedral'a metropolitană, într'o lungime de unu patraru de milu. Toate școlile și institutele participara în numeru fórte considerabilu la primire. La 9 óre ante meridiene se porni înaltulu cleru și alti de aci până la Zaluca cu trenu separatu, spre alu întimpină și primii pe pamentu bucovineanu venindu din Galiti'a. Pe la 3 óre post meridiene se însărcinara studentii diferitelor școlile pe strad'a mai susu numita și anume în ordinea următoare: Lângă biseric'a St. Paraschev'a studentii pedagogi cu drapelulu lor, unulu din cele mai frumoșe ale tuturor studentilor. Lângă acăstia copiii școliloru primare până pe la piat'a principală. În rotund'a orasiului, pe piat'a principală (Ringplatz) se însărcinara copilele tuturor școliloru ocupandu ambele parti ale stradei. Lângă acăstea se alaturara studentii realisti și cei gimnastiasti, acaroru din urma siru eră celu mai mare, ajungea până la catedrală, cam asia de lungu că alu tuturor celorlalți. După stabilirea ordinei publice, asteptaramu toti cu mare nerabdare sosirea P. S. Sale, că și candu nu l'amu fi vediatu de unu timpu fórte îndelungatu.

Arsiti'a sórelui, ce eră în urma aprópe de nesuferitu, se ascunse după nisce nuori, ce se coborau de cătra „Titina”, o înaltă cătra vestu de Cernauti, și ici și colea picara căte unu stropu mare de plóie, care înfricosia pe multi de vreo fortuna neprevédută.

Între acăste trasni deodata tunetulu descărcatu de asupra trenulu sositu cu P. S. Sa. Unu ce

neesplicabilu ne coprinsse pe toti. Urma indata si a doua descarcatura si intr'unu intervalu micu si a treia, acompaniata de resunetulu clopoteloru dela santa Paraschev'a, unde ilu asteptă clerulu bisericeii. Schimbanduse salutarile cele mai cordiale din ambe parti, P. Santi'a Sa porni pe cale inainte, totu numai in pasu.

Deodata vediuramu noi cei ce stămu de asupra pietiei principale 40 de calareti tierani sateni, ce se leganau pe „mocanii“ loru câte patru intr'unu rendu, si in urm'a loru prea Santiea Sa metropolitulu in trasur'a ilustrului baronu Petrino, la care erau inhamati siese suri unulu cá unulu. Strigate de bucuria din tóte partile. Numai cu incetulu potea pasi totulu inainte, inpiedecatu fiindu de multimea poporului, ce crescea din ce in ce. Ajungendu in piati'a principala printre spalierulu de copile si binecventandu P. S. Sa in drépta si in stinga, copilele aruncau pe intrecute buchete de flori P. S. Sale dintre care unele ilu ajungeau si in trasura.

Trecendu astfelu totu inainte urmatu de intregulu cleru inaltu, functionari si de alti ampioiati ai statului, le urmara doue capele de musica ale orasiului: veteranii si orasiinii (Veteranen- und Stadtmusik) cari cu cantecele loru copereau entusiastele strigari de „Vivat! Se traiésca! Multi ani! etc.“ Pe la 3 1/4 ore ajunse P. S. Sa in catedrala, unde fu primitu de betranulu protopresbiteru alu catedralei si de domni patroni ai bisericeii, dintre cari primulu rostindu nisce cuvinte adeveratu din ánima lacramá de bucurie.

Noulu metropolitu inbracandu in catedrala, intre cantarile teologiloru mantau'a, tinu o scurta cuventare. D-lu professoru de universitate E. Popovici pronuntia unu discursu prin care miscá animile tuturor celoru presenti. Urma apoi cantarea corala „Tresalta Bucovina etc.“ de J. Bumbacu professoru de pedagogia, esecutata de corulu teologiloru. Pronuntandu si P. S. Sa cuventulu de multumire ceriurile se inseninaru, cá si in urm'a unei poteri supranaturale si o radia de sóre cadu asupra P. S. Sale, ce stá inaltiatu pe unu podium radiatu in mijloculu bisericeii. Acestu fenomenu ne facu se privimu fara voie unulu la altulu, pare cá ne-amu fi intrebatu, cá ce semnu se fia acésta?

La 5 ore terminanduse ceremonialulu bisericescu P. S. Sa porni spre resiedintia, unde ilu asteptau teologii.

La pórt'a antaia a resiedintiei metropolitane ilu intimpina domnulu rectoru seminarialu Filipovici prin câteva alese cuvinte si inonandu teologii éra cantulu „Tresalta Bucovina“ se pornira cu totii pâna subt a doua pórt'a, unde ilu asteptă boerimea bucovineanu cu pâne si sare, cari 'i se presentara P. Santiea Sale prin ilustrulu baronu de Vasilco. De aici insocitu numai de preoti se urca P. S. Sa in apartamentele sale particulare.

Asia s'au terminatu acésta frumósa si memorabila di de serbatóre bisericesca si nationala romanésca.

V

Romania.

Mesagiulu de inchidere ale Camereloru.

Sambata, 12 Aprile, s'au inchisu sesiunea corporiloru Legiuitóre prin urmatoriulu mesagiu domnescu, caruia s'a datu cetire la Senatu de d. M. Cogalniceanu, ministru de interne, si la Camera de cátra d. A. Stolojanu, ministru alu justitiei:

Domniloru senatori!

Domniloru deputati!

Lunga si obositóra d-vóstra activitate legislativa, ajunge astadi la finitulu ei, fia cá adunari de revisuirea Constitutiunei, fia cá adunari legiuitóre ordinare, Parlamentulu romanu a fostu la inaltimea misiunei sale.

D-vóstra ati deslegatu grele si spinóse cestiuni internationale, sociale si economice.

Ati introdusu in liberala nóstra Constitutiune principiulu societatoru moderne, acela alu egalitatiei politice fara deosebire de religiune, incongiurandu aplicarea acestui principiu cu garantiile cerute de interesele nóstre economice.

Invingendu tóte greutatile, ati pusu tiér'a in stapanirea marei sale artere de comunicatiune: caile ferate.

Fára a inpune poporatiuniloru noui sarcine, ati datu guvernului Meu, unu bugetu echilibratu, votatu la timpu si in stare de a potea face fatia la tóte trebuintele servitiului publicu.

Multiamita fonduriloru speciale ce ati pusu la dispositiunea ministeriului, vomu potea perfectoná organisarea nóstra militara si inbunatati materialulu armatei.

Noua nóstra provincia ne datoresce o lege organica, care a fostu primita cu bucuria de poporatiunile nóstre trans-danubiane fara osebire de nationalitate si de religiune, si care, prin principiele sale de ordine, de libertate si de civilizatiune, ne a trasu laudele opiniunei publice europene.

Ati inplinitu promisiunea data de Constituanta vechiei capitale a Moldovei, cá desdaunare a sacrificieloru ce acestu nobilu orasiu a facutu causei Unirei, si prin doue legi speciale ati datu guvernului Meu potinti'a de a radica din ruine marile sale edificii: catedral'a metropolitana si vechiulu Palatu domnescu.

In numele tiei si in numele Meu, ve esprimu dara tóta recunoscinti'a pentru lucrarile d-vóstra legislative, atátu de grele, atátu de inportante, atátu de manóse in rezultate bune, si cari le datorimu numai activitatiei si patriotismului d-vóstra.

D-vóstra ve inturnati acum in mijloculu conjuctieniloru, cu consciinti'a inpacata, cá-ci ati datu tiei bune legiuri si folositóre inbunatatiri. Ve dorescu dara, cu acésta ocaziune, serbatori frumóse in sinulu familiei d-vóstra, si inainte de a ne desparti se strigamu cu totii: se traiésca mam'a nóstra tutuloru, se traiésca Romani'a!

Sesiunea Corporiloru Legiuitóre este inchisa.

Carol.

(Urmédia semnaturile ministrilor.)

Comerciulu Romaniei cu Austro-Ungari'a. *)

D-nu deputatu Schiller a adressatu d-lui ministru alu afaceriloru straine urmátorea scrisóre:

D-le ministru,

Subsemnatulu, nu numai cá comerciantu dara si cá representatu alu tiei, v'am reclamatu directu in privirea suferintieloru ce comerciantii romani din tóta tiér'a, le intimpina din partea unoru mesuri separatóre ce au luat u guvernulu austro-ungaru in contra comerciului de rimatori si alu viteloru cornute.

Pâna astadi inse, vedu cu mare intristare, cá nu obtînemu nici unu rezultat favorabilu.

Domnule ministru! Mai viu si prin acésta a ve repetá justa reclamatiune ce am facutu, in urm'a unoru suferintie amare ce intimpina tiér'a nóstra din ce in ce mai reu, din caus'a nouiloru mesuri luate de guvernulu austro-ungaru. Nu scimu déca conventiunea incheiata intre guvernulu austro-ungaru cu guvernulu romanu are facultatea, cá guvernulu austriacu se inventedie totu feliulu de mesuri pagubitóre comerciului romanu, fara cá guvernulu romanu se póta protestá in contra acestoru mesuri, din care provine o paguba enorma pentru tiér'a nóstra.

Éta ce intimpinamu de unu anu trecut u pâna astadi:

1. Vam'a asupra rimatoriloru s'au indouitu. In locu de cinci franci la parecchie cá mai inainte, astadi platimu 10 franci in aur.

2. Carantin'a infiintata la Steinbruch, pendinte de Buda-Pest'a, unde se incarca si se descarca toti rimatorii din Romani'a, Ungari'a si Serbi'a.

3. Proprierea viteloru cornute de a mai trece in Austri'a mai cu sêma vitele mici, oi, capre, berbeci, intre care nu a esistatu nici unu feliu de bóla in tiéra la noi.

Aceste doue articole principale, cu care tiér'a nóstra face comerci u Austri'a astadi din nenorocire sunt isbite de nimicire.

D-le ministru,

Comerciulu de rimatori, pe lângă cereale, este uniculu celu mai favorabilu tiei si in specialu judetieloru Mehedinti, Doljiu si Valcea; productele arendasiloru mari, proprietariloru, arendasiloru mici cum si ale tieraniloru, nu se potu consumá mai cu folosu de cátru prin ingrasierea rimatoriloru; fiacare tieranu, pe lângă plugulu si sap'a lui, are o mica prasila de rimatori pe care 'i nutreste cu felurite erburi si porumbu cá se'i crésca, de unde are tóta speranti'a se castige hran'a familiei sale si se póta suportá sarcinele cátra stat u si comuna. In contra acestui comerci u, guvernulu austro-ungaru a luat u mesuri prea aspre, cu scopulu de a inlaturá acestu comerci u din Romani'a si se lase numai comerciantii din acelu tinutu se faca comerci u, fara se aiba cea mai mica concurentia. Acesta este planulu ce se urmédia, si éta cum:

Acea nenorocita carantina este infiintata de 4 luni trecute la unu locu deosebitu unde se descarca toti rimatorii si se tienu 6 zile in feliurite cheltueli si speculatiuni; fiacare rimatoriu in parte se trantescu de pamentu si dupa atáta góna si invaluiala provine unu mare scadiamentu asupra rimatoriloru grasi; dupa ce se trantescu toti sunt la dispositi'a doctorului veterinaru si a unui evreu sapunariu, care póte se ia dintr'unu cioporu cáti va voi, cá-ci dreptatea numai la Dumnedieu o póte gasi cineva, éra in acea tiéra nicairi; astfelu cá, dintr'unu cioporu de rimatori de o suta s'a potutu intimplá pâna acum se alega pâna la 15 rimatori si mai adese-ori totu ce e mai greu si mai grásu, care vine in pagub'a comerciantului proprietariu si in castigulu evreului sapunariu: deci rimatorii alesi pe

*) In interessulu comerciului internationale reproducemu si noi acea interpelatiune a dlui Schiller. Cétindu-o cineva cu atentiune, isi va esplicá mai usioru caus'a enormei scumpiri de carnarii in tiér'a nóstra. In comerciulu cu rimatorii se intorc preste unu capitalu de milióne.

Red. Obs.

data sunt omoriti si dati in primirea noulu proprietariu sapunariu, care este singurulu stapanu preste acésta nenorocita marfa, fara cá se mai lase si pe alti comerciantii se cumpere cá se faca o concurentia asupra pretiului, si din acésta pricina acesta se milostivesce de a plati a 10-a parte din pretiu.

Planulu acesta este fórtu favorabilu loru si, pagubitoriu noue romaniloru.

Binevoiti ve rogu, domnule, ministru a avé in vedere acelu regulamentu nenorocitu infiintiatu de onor. gubernu austro-ungaru; poteti judecá dupa articolele prevediute in acelu regulamentu, cá-ci déca din 1500 rimatori ce s'au transportatu din Rimnicu s'au omoritu aprópe 200 fiindu sanetosi, dar cându din intemplantu de multe ori din caus'a geruriloru rimatori capata unu feliu de ologu, tuse si nisce basici la nasu, fara cá acésta bóla se fia cátsu de puçinu periculósa, atunci comerciantulu este gata intr'o di se'si pérda tóta averea sa, fara se mai aiba vre-o dreptate nicairi. In asemenea curse — in curendu comerciantii nostri voru cadé — cá-ci vedemu din di in di cá totu mai multi rimatori se alegu subt cuventulu cá sunt u trichinosi. Acestea tóte, d-le ministru, sunt lucruri de speriatu periculóse, care ne provinu din partea guvernului austro-ungaru, caruia ve rogu a nu pierde timpu de a-i supune cestiunea si a starui se o resolve cum cere dreptatea. Altfeliu o mare ramura de venitu alu tiei e in periculu.

Comerciulu de rimatori si vite cornute aducea in tiér'a nóstra mari folóse si astadi i se pune inainte diferite obstacole.

Numai tiér'a nóstra primesce din Austri'a totu feliulu de marfuri, vinuri si altele din care sunt cea mai mare parte preparatiuni false; tiér'a le primesce pe tóte cá bune, de unde Austri'a trage folóse enorme.

De aceea subscrisulu in numele tuturoru comerciantiloru din judetiele Doljiu, Gorjiu, Mehedinti si Valcea, si cá representantu in Camer'a legiuitóre a tiei, care cunosc u de aprópe suferintiele acestei numeróse clase a comerciantiloru, voiu respectuosu, d-le ministru, a ve rogá se binevoiti a luá mesuri pe tóte calile possibile si diplomatice, pentru cá se dispara reulu si pagubele ce intimpinamu:

1. Vam'a se fia redusa la 5 lei la parecchie de rimatori, cá mai nainte.

2. Si déca carantin'a este legitima, atunci binevoiti a luá mesuri pe lângă guvernulu austro-ungaru in limitele dreptului nostru, cá acea carantina se se infiintedie la granitie, unde ar fi locu si rimatorii cari ar crede cá ar fi atacati, comerciantulu se aiba dreptulu ai inapoiá la cas'a sa.

3. Vitele merunte, oi, capre si berbeci, se fia libere in Austri'a, fara nici o carantina, nefiindu nici unu feliu de bóla asupra loru.

Acestea tiér'a le are in sarcin'a sa si prin mine, organu alu comerciantiloru, face apelu de dreptate, la sentimentele si patriotismulu d-vóstra, d-le ministru, a nu pune la uitare acésta justa reclamatiune si a-i dá cursulu celu mai favorabilu, cá sperantiele nóstre se nu fia perdate, celu puçinu dela unu guvern nationalu si patrioticu ce avemu in capulu nostru si dintre care faceti parte; in casu de a nu avé rezultatulu doritu voiu continuá cu reclamatiunile mele si in unire cu alti reprezentanti ai tiei, vomu face interpelare si chiaru guvernului intregu, dela care ceremu dreptate cá se nu ne lasati la discretiunea unoru ómeni, cari voiescu a distruge comerciulu profitandu de tolerantia guvernului austriacu.

Binevoiti, d-le ministru, a primí incredintiarea osebitei mele stime si consideratiuni ce ve pastrediu.

D. S. Schiller,
deputatu.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Cetimu in diuariele din capital'a Romaniei cá:

Constantinu Aristia,

betranulu professoru de limb'a elena si cea franceza, traducetoriulu lui Homer si Plutarch, unulu din primii fundatori ai teatrului nationalu, a incepatu din viatia in etate de 80 ani, dupa o indelungata suferintia de 8 ani de dile. Inmormentarea au avutu locu in Bucuresci in 19 Aprile st. v. in cimiteriulu St. Vineri.

Fia-i tierin'a usióra si memori'a neuitata!

— (Prelegere humoristica.) Domineca in 9 Maiu st. n. in pavilonulu din gradin'a lui Hermann: Prelegere humoristica de J. Popa, despre „Stren-garii cu antifóne din viétia scolara“. Intregu venitululu curatu in favorulu Focsianeniloru nenorociti prin focu. Bilete de intrare à 60 cr. de persóna se vendu in 9 Maiu st. n. in trafic'a cea mare de tutunu si sér'a la cassa. Tinerimea studiósá solveste 30 cr. Suprasolviri se voru cuitá publice. Sal'a se aranjédia cu mese.

— (Ploile din urma.) Dupa ingrijitóra seceta ce au domnit in lun'a lui Aprile, o seceta, care déca mai durá, ar fi compromisu in modu fórtu seriosu recolt'a anului acestuia, urmara in fine a cadea multu doritele si asteptatele ploii. De cinci zile sufla preste tiér'a intréga venturi calde si umede, care pe alocurea au luat u dimensiuni de orcanne formale, si in diferite intervale succesive au caditu ploii abundante si fructificatóre. Aceste ploii au fostu celu mai pretiosu „ou rosii“ de care s'au bucuratu intréga poporatiune. La multi le

eră frica, că nu cumva dintr'odata cu ploile se urmedie și o repede cadere și racire a temperaturii. Din fericire până acum a temperatur'a au ramas temperata asia, că vegetatiunea n'au patimitu de locu și speramu, că nici de aci înainte nu voru urmă raceli cari se strice, ceea ce au reparatu ploile din urma.

Economii s'au inveselitu și sunt de bune sperantie, era cei seraci se bucura și multumescu lui D-dieu, că pretiurile bucateloru scadu și voru mai scadea inca.

Tergulu de tierra ce au avutu locu aicea in Sibiiu tocmai in serbatorile st. Pasci au fostu foarte slabu și mai reu cercetatu, de cătu chiaru unulu din cele mai slabe terguri de septamana. Multi din sarmanii tergoveti nu si-au potutu coperi din vendiarea avuta, nici chiaru spessele caletoriei.

— (Militarii romani inaintati cu oca-siunea avansamentului din Maiu a. c.) Majestatea Sa ces. reg. apostolica au denumitu:

De generalu-majoru pe colonelulu Leonid'a Popp, supercompletu in corpulu statului-majoru, comandantu alu brigadei de infanterie Nr. 15. Avansamentulu acest'a s'a facutu afara de tura sarindu preste 7 aspiranti anteriori.

De capitani cl. I: pe capitani cl. II Joanu Curescu in reg. de infant. Nr. 33 și Ioanu Micleu in reg. de infant. Nr. 51.

De capitani cl. II: pe locotenentii Teodoru Sandulu in reg. de inf. Nr. 50 și Niculae Grecu in reg. de inf. Nr. 61.

De locotenenti: pe sublocotenentii George Popoviciu in reg. de inf. Nr. 61. Petru Cucu in reg. de inf. Nr. 64, Dumitru Ruja in reg. de inf. Nr. 64.

— (Citimu in „Gazetta di Torino“, supt numele de „La Bandiera rumana“, următoarele:)

Cu fericita oca-siune a venirei regelui in acestu orasiu pentru a inaugura a patra espositiune de bele arte, guvernulu romanu a invitatu pe profesorulu Vegezzi Ruscalla, consolulu seu generalu onorariu in Torino, de a inaltia bandier'a tricolora romana, că manifestare de partea ce iau la viua bucuria a Torinesilor principele domnitoru si poporulu, care deschinde din legionarii romani pe cari Traianu ii conduse se poporedie Daci'a desierta; ei au voitu că se falfaie in Torino bandier'a loru pentru stim'a si respectulu specialu ce professedia aceste cetati, in care s'a nascutu Quintus Glitius Agricola, unulu din cei mai illustri comandanti care, in anulu 100 alu erei vulgare comanda arip'a stanga a armatei romane in primul resbelu dacicu si in care acelu mare torinesu se destinse astfelu, in cătu fu inaltiatu de Traianu la cele mai mari onori; si pentru că aci se nascu nemuritoriulu comite de Cavour, care in congressulu dela Paris din 1856 apara intr'unu modu atatu de stralucitu drepturile natiunei romane de a i se acorda o deplina autonomia, care-i permise de a-si insusi, in scurtu timpu civilisatiunea Franciei si a Italiei.

Noi speramu, că Torinesii voru vedea cu satisfacere falfaindu stindardulu romanu langa bandierele italiene că manifestare de iubirea reciproca a celor doue popora si că unu gagiu despre silintiele loru comune de a redă marelui nume de Rom'a vechia maiestatea si antica-i onore. (Romanulu.)

„Albin'a“ Institutu de creditu și de economii.
Starea din 31 Martiu 1880.

Active:	S u m ' a fl. cr.	Schimbari din starea dela 31 Dec. 1879
Numeraru	48,363.48	+ 11,657.94
Escomptu de schimburi	504,272.18	+ 17,597.05
Reuniuni de creditu	34,417.78	- 1,903.72
Inprumuturi pe ipotece	69,667.58	+ 27,994.88
Credite ficse	74,523.96	+ 7,595.38
Inprumuturi pe efecte	4,392.—	+ 2,510.—
Efecte	27,178.75	+ 20,475.—
Fondulu de garantia alu scrisuriloru fonciari	203,088.55	+ 2,477.94
Realitati	28,184.17	+ 3,006.56
Alte active	71,287.08	+ 11,863.67
Totalu fl.	1.065,375.53	
Passive:		
Capitalu socialu		
a) 1000 actiuni fl. 100,000		
b) 2000 actiuni		
ca fondu de ga- rantia alu scrisu- riloru fonciari . fl. 200,000	300,000.—	
Fondulu generalu de reserva	23,092.12	+ 1,830.—
Depuneri pentru fructificare	648,198.72	+ 54,905.30
Scrisuri fonciari in circula- tiune	21,000.—	+ 21,000.—
Fondurile de garantia ale reuniuniloru de creditu	18,250.60	- 35.—
Fondurile de reserva ale reuniuniloru de creditu	408.81	—
Fondulu de garantia ale cre- diteloru hipotecari	1,029.50	- 50.—
Fondulu de pensuni	1,000.—	+ 1,000.—
Alte passive si saldo	52,395.78	+ 26,220.98
Totalu fl.	1.065,375.53	

Sibiiu, 10 Aprile 1880. Directiunea.

Post'a redactiunei.

P. T. nostrii corespondenti sunt rogati a nu isi perde pacienti'a, deca pana acuma nu si-au vedutu publicate tramiterile d-loru. Ele se voru publica pe rondu, indata ce ne va permite marginitulu spatiu de care dispunemu. Din cele publicate pana acuma se potu convinge, că pe cătu numai se pote, nu abusamu nici de pacienti'a publicului si nici de spatiulu rezervatu corespondentieloru.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la
30 Aprile st. n. in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	7.70—8.70
Grâu, amestecat	1 „ „	6.20—7.20
Secara	1 „ „	5.40—5.80
Papusiou	1 „ „	4.80—5.20
Ordiu	1 „ „	5.20—5.60
Ovesu	1 „ „	3.30—3.70
Cartofi	1 „ „	3.—3.50
Mazare	1 „ „	8.—10.—
Linte	1 „ „	11.—12.—
Fasole	1 „ „	7.—8.—
Lardu (slauia)	50 Kilogram.	37.—40.—
Untura (unsore topita)	50 „ „	28.—29.—
Carne de vita	1 „ „	44.—46
Oua 10 de	1 „ „	—20

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

18 Aprile st. v. 1880.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	1. 106.5/2 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	108 60 „
Obligatiuni dominiale cu 8%	104 — „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	99. — „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	93. 3/4 „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	101. — „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	53.60 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	99.50 „
Prioritati cu 8%	117.50 „
Actiunile bancii Romani'a diu 1869	350. — „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	260. — „

Nr. 3 — 1880.

(17) 1—3

Concursu.

Pentru 8 tineri, cari dorescu a fi aplicati la maiestria din partea Reuniunei sodaliloru romani din Clusiu, pe bas'a §-lui 6 din regulamentulu Reuniunei, subscrisa comisiunea prin acesta escrie concursu.

Dela concurenti, cari potu fi ori din care parte a Transilvaniei, se recere:

1. Carte de botezu, că au etatea de 14 ani, si că sunt de origine romani.
2. Atestatu că au cunosciintele, ce se predau in scolele primarie, si pre langa limb'a materna possuudu si elementele unei limbe straine (germana seu magiara).
3. Se produca obligatiune dela parinti seu tutori, că-i voru lasa in totu timpulu statoritu la maiestru, unde i-a asediatu comisiunea, si că in casu de lipsa, i voru provede cu inbracaminte, era la casu, candu i-voru lua dela maiestru, voru reintorce Reuniunei tote spessele.
4. Elevii se voru asedia la maiestria la dorinti'a loru, ori si in care cetate a Transilvaniei, mai cu preferintia inse in Clusiu, pentru a potea fi supraveghiati din partea comisiunei conformu regulamentulu.
5. Concurentii au de a produce atestatu legale despre paupertatea parintiloru loru.

6. Acei concurenti, cari din caus'a departarei nu se potu presenta inaintea comisiunei subscrise, au de a produce atestatu medicale despre desvoltarea corporala si intre-gitatea organeloru.

Intre mai multi concurenti se voru preferi conformu §-lui 20 din regulamentu:

- a) Pruncii dela sate, despre cari se pote presupune că in urm'a nexului loru familiaru eventualmente se voru asedia că maiestri in comun'a loru natale, seu in alta comuna rurala.
- b) Intre conditiuni egali, voru fi preferiti orfanii de ambii parinti, apoi cei de tata.
- c) Intre diversele maiestrii la care dorescu a fi aplicati, se voru preferi aceia, cari dorescu a fi aplicati la rotaria, fauraria, butnaria, mesaria, carpentaria seu lemnaria, cojocaria, cismaria grósa, palariaria, curelaria si funaria.

Suplicele instruite conformu acestui concursu, sunt de a se subterne la presedintele acestei comisiunei in Clusiu pana in 1 Juniu st. n. a. o., candu cei ce se voru presenta in persóna, se voru si esamina prin comisiunea conformu regulamentulu, si dupa aceea se voru asedia pre la maiestri, pre cari i-plateste comisiunea amesuratu contractului, ce se va incheia cu respectivii maiestri.

Comisiunea Reuniunei sodaliloru romani din Clusiu incredentiata cu asediarea invetiaceiloru romani pre la maiestrie.

Clusiu, in 1 Maiu 1880.

Basiliu S. Podoba m. p.,
capelanu gr.-cath si presedintele comisiunei.
Dr. Aureliu Isacu m. p.,
secretariu.

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's
THE'A CURATITORE DE SANGE
antiartritica si antireumatica
a lui (1) 7-25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de josu),
a fostu folosita in forte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probedia prin mii de scrisori de recunosciinta, in contra sioldinei, a reumatismului, a raneloru deschise, in contra reiloru invecitate si permanente, a raneloru care puroieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu secuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturiloru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintieloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheinturi, greutatiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, inpotentiei la barbati si pótele albe la femei, morburiloru scrofulose, inflaturu ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.
Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru tinbru si pachetare se scototescu 10 cr.
Pentru de a se apară de falsificatu, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.
Se afla de vendiare in Sibiiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Scrisurile fonciari sunt mai puțin espuse fluctuatiunei cursului.

Invitu deci la cumperare de scrisuri fonciari ale Institutului de creditu și de economii „Albin'a“ din Sibiiu, cari aducu interese de 6% (siése la suta) si sunt unu efectu forte bunu pentru plasare de capitale.

1. Aceste scrisuri se rescumpera in celu multu 20 ani dela datulu loru prin tragere la sorti astmodu, că din fiacare seria, adica din totalulu scrisuriloru emise intr'unu anu, se trage la sorti in fiacare anu celu puțin a 20-a parte dupa categorii de fl. 100, fl. 500 si fl. 1000.
2. Scrisurile fonciari esite la sorti se rescumpera in deplin'a loru valóre nominala la siése luni dela diu'a tragerii.
3. Cuponii de interese se platescu la semestru in 1 Aprile si 1 Octobre a fiacarui anu si sunt scutiti de contributiune.
4. Pentru plat'a punctuala a intereseloru si capitalulu scrisuriloru fonciari garantedia: a) tote ipotecele pe cari institutulu a datu inprumuturi hipotecari. Priu articolulu de lege XXXVI din anulu 1876 acele ipotece sunt destinate exclusivu pentru asigurarea detentoriloru (posessoriloru) de scrisuri fonciari, si dreptulu loru acesta este intabulatu espressu pe acele ipotece. Dupa statutele sale inse institutulu inprumuta numai pana la 1/3 a valórei ipotecei; b) unu fondu de fl. 200,000

prescrisu prin numit'a lege si separatu din capitalulu de actiuni alu institutului pentru special'a asigurare mai departe a possessoriloru de scrisuri fonciari; c) ceeaalta avere a institutului.

Aceste harthii de valóre sunt deci forte recomandabile pentru fructificare de capitale ale particulariloru, ale fonduriloru publice, ale pupiloru si pentru cautuni. Ele sunt deja notate cu unu pretiu la burs'a din Budapest'a si se vendu in cursulu dilei la

P. J. Kabdebo,
bancariu in Sibiiu.

(16) 2—4